

Затверджено рішенням
вченої ради ННЦГО
прот. № 1 від 11 вересня 2023 р.

Рекомендовано на засіданні кафедри
іноземних мов
прот. № 1 від 11 вересня 2023 р.

СИЛАБУС з дисципліни

Порівняльна лексикологія

Семестр 4, 2023-2024 н.р.

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

освітня програма Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Донець Світлана Михайлівна, sv.donets04@gmail.com

Контакти: +38 (057) 730-10-43, e-mail: in_yaz@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: 14.00-15.00 (Середа, П'ятниця)

Web-site: <http://www.ukrsurt.com.ua/>

<http://kart.edu.ua/mat-po-fak-ua/mat-fac-upp-ua>

<http://www.ukrsurt.com.ua/>

Анотація курсу: ознайомлення студентів з теоретичними основами лексикології і лексикографії; розвивати і удосконалювати навички практичного використання мовних одиниць у різних стилях мови, усього синонімічного багатства мови, її різноманітних виразних засобів; порівняння явищ іноземної мови, що вивчається, з рідною мовою; лексичний аналіз тексту, де розглядається морфемна структура слова, метафора, метонімія, синонімія, антонімія, гіпербола, словосполучення і т.ін., використання різноманітних лексикографічних джерел (етимологічних, енциклопедичних, філологічних словників, словників сленгу і т.ін.), висловлення своєї точки зору на те чи інше лінгвістичне явище, допомогти студентам з'ясувати основні питання сучасної лексикології англійської мови, як складової частини загального мовознавства, з усіма її особливостями і характеристиками, розглянути головні напрямки і методи дослідження лексики, вивчити лексичні явища у їх морфологічному складі, за значенням, сталими властивостями, лексико-стилістичними ознаками, походженням, діалектними розбіжностями, відповідно до державних та європейських стандартів; розроблення на цій основі підходів щодо удосконалення системи формування практичної готовності бакалаврів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія» є розвиток знань, вмінь та навичок іншомовної комунікації у різних сферах професійної діяльності, піднесення рівня підготовки студентів з теорії мови, що має сприяти науковому розумінню різних методів лінгвістичних досліджень, в тому числі структурного аспекту вивчення мовних явищ.

Мета курсу: формування компетенцій

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі).

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англійськомовних країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності).

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3</i> <i>самостійної роботи студента – 5</i>	Перший рівень вищої освіти: (бакалавр)	Лекції	
		30	
		Практичні, семінарські	
		15	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		75	
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: залік			

Модуль 1. Змістовий модуль 1.
Предмет і завдання контрактивної лексикології.
Слово і значення

Структурні методи дослідження лексики

Етимологічні джерела мови

Загальні аспекти лексикології

Складова англійського лексикону

Асиміляція запозичень

Ступені асиміляції

Структура слова у сучасній англійській мові

Морфемний аналіз

Непродуктивні способи словотвору (афіксація, конверсія, складні слова)

Продуктивні способи словотвору (лексичні та графічні скорочення, усічення, бленд, зворотній словотвір, звукова імітація, субстантивація, чергування наголосу)

Значення слова

Типи значень

Граматичне та лексичне значення

Денотативне та конотативне значення

Стилістичне значення

Модуль 2. Словниковий склад англійської та української мов як система
Змістовий модуль 1

Класифікація лексики

Зміна значення слова

Функціональна диференціація лексики

Семантична класифікація слів

Різні точки зору на поняття синонімії

Проблема класифікації синонімів

Семасіологія

Полісемія слова

Фразеологія

Стійкість і варіативність фразеологізмів

Варіанти англійської мови

Англійська лексикографія

Історія англійської, американської лексикографії

Головні проблеми лексикографії

Типи словників

Рекомендована література

Основна:

1. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова книга, 2008. 246 с.
2. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Харків, 1993.
3. Грищенко А. П. Сучасна українська літературна мова. К.: Вища шк., 1997. 492 с.
4. Аліфіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків, 1987. 135 с.
5. Бугайчук О. В. Лексикологія англійської та української мов: Методичні рекомендації для студентів III курсу факультету лінгвістики, спеціальності «Переклад». К.: Вид-во НАУ, 2004. 56 с.
6. Ващенко В. С. Українська семасіологія: Типологія лексичних значень. Дніпропетровськ, 1981. 67 с.
7. Деменчук О. В. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. Рівне: Перспектива, 2005. 165 с.
8. Івченко А. О. Українська народна фразеологія: ономастика, ареали, етимологія. Харків, 1999.
9. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Харків, 1977. 133 с.
10. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української мови. Львів, 2002. 202 с.
11. Сімонюк В. П. Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу. Харків, 2000. 2 с.
12. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття. К.: Пугач, 2005. 385 с.
13. Раєвська Н. М. Лексикологія англійської мови. К.: Вища шк., 1979. 189 с.
14. Bauer L. English Word-Formation. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Допоміжна:

15. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: навчальний посібник. Вінниця, 2003.
16. Kuznetsova V.S. Notes on English Lexicology. Kyiv, 1996.
17. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
18. Chafe L. Meaning and Structure of Language. Chicago-London: The Univ. of Chicago Press, 1971.
19. Ulmann S. Semantic Universals: Universals of Language. Oxford, 1994.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://www.livejournal.ru>
2. <http://www.gramota.ru>
3. <http://www.ru.wikipedia.org>
4. <http://www.megaslov.ru>
5. <http://www.newsism.ru>
6. <http://www.sis.slovarnik.ru>

Вимоги викладача: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

Порядок оцінювання результатів навчання:

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Донець Світлана Михайлівна (<http://kart.edu.ua/kafedra-in-yaz-ua/kolectuv-kafedru-in-yaz-ua/3006-fio-ua-5>). Отримала ступінь к.філол.н. за спеціальністю 10.02.04 германські мови у 1990 р. Напрямки наукової діяльності: стилістика та лінгвістика тексту, імплікативний потенціал подібних засобів, концептуальна лінгвістика.

Очікувані результати

Студент наприкінці курсу має розширити свій світогляд в області використання іноземної мови в діловому середовищі. Навчитися використовувати одержані знання у професійній діяльності та оволодіти розмовними та письмовими навичками.

Прослуховування курсу та виконання всіх завдань, має розвинути у студента вміння до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності. Навчити студента роботі в команді, шляхом реалізації групових проектів, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою.

Кодекс академічної доброчесності:

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>. Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями:

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>